

16.000 fl. dobička pa davka ne plačujeta, kmeti pa, od katerih dobivata les, omagujejo pod veliko dačo.

Dopisi.

Iz Vitanja. (Letina — celjski lisjak.) Veselili smo se božjih darov, kojih so nam njive naših planin tako obilno obetale; pa veselje to nam zdaj kali slabo deževno vreme, ki nam ne pusti pridelkov pod streho spraviti. Pšenica v ostrvih klije, krompir gnjuje, turšica in hajda ne dozoreva, otave ni moči posušiti; tako že res zdihujemo po lepem vremenu, — Bog nam ga daj. Pa nekaj drugo je, kar nas neizmerno veseli! Ni bilo od začetka sveta do letos nikogar, ki bi se za kmeta brigal; letos pa se je, kakor je že itak od zemlje gor do nebes znano, rodil v Celji „Kmetški prijatelj.“ Jz tega še bo nekaj. Zdaj je še mlad, pa že slovenskim kmetom tako lepo razlaga sveto pismo, ljubezen do bližnjega! Ko bi oča tistega „prijatelja“ nekoliko časa med kmeti živel, bi se prepričal, da slovenski kmet svojega bližnjega ljubi s čistejšo ljubeznijo morda bolje kakor on — učitelj „luči!“ Zakaj, vas lepo prosimo, zakaj nam toliko trobite o ljubezni do Nemcev i njih jezika? Pokažite nam narod na svetu, kateri bolje ljubi in spoštuje druge narode i njih šege, kakor Slovenci Nemce i njih jezik, pa še nij dovolj! Če se Slovenec naseli na Nemškem, postane v kratkem Nемец; Nemci pa stoletja med nami živé, pa ostanejo vedno nemški; k večemu, če se navadi nekoliko za silo slovenski lomiti, n. pr. „kakšni fetri dons pihala?“ ali pa: „ti nič v cerkva na kor pojati?“ i. t. d. Tisti „prijatelj“ ve, ka so Slomšek v blagem spominu pri nas. Zato nam priporočuje tako spoštovati nemščino kakor Slomšek. Tisto pa je pozabil, ali nikoli vedel nij, kar stoji v Volkmarjevem životopisu od Slomškega: „Brez modre glave in pravičnega srca, je tudi nemška beseda prazen mak. Slovenci! ne bodite abotne šalobarde le na nemščino gnati, pobistrenje glave in požlahnenje srca pa zanemarjati. To bi bilo narobe delo. Šole so nam potrebne, to lehkó vsak spozna; ali kdor le po nemški besedi šole ceni, se močno goljufa. Gorje vam, ako svoje otroke samo zato v šolo pošiljate, naj bi se nemščine učili, za modro glavo in pošteno srce vam pa nij mar! Nezarobljeni, napuhnjeni otroci vas bodo po nemško kleli, vi stariši pa bote po slovensko solze točili.“ Da „prijatelj!“ lepi so nauki Slomšekovi lepi, pa če jih se bomo vsi Slovenci držali, se boš ti celjski lisjak milo jokal in kmalo umrl!

Z Veternika nad Kozjem. Prišel sem bil po dolgem času zopet domov hoteč se malo odahnuti. A tu mi rečejo mati: „pojdi Jože in obišči svoje prijatelje.“ Prekopalil sem bil v

resnici nekaj gričev in hribov, in prišel tako od svojega nosa vojen v Kozje. Tu mi pri neki hiši zastavi čvrst možak pot, da nisem naprej mogel. Vošil mi je dobro jutro, se ve da, nemški; in v dalnjem razgovoru sem sprevidel, da je imel mož neznanó veliko na pol šepastih nemških besed v svoji nemčurski bisagi, in jih povsod rabil, kjer bi imel slovenskih besed na izbiro. Zares mi ni bilo mogoče razločiti, ali je ta mešanca nemški, ali slovenski govor. Toliko pa vem, da so vsi, ktere sem nalašč v to svrho ogovoril, z nemščino mučili se in davili, da sem se za njihove zobe bal. Slednjič sem še nad potom malega paglavca vprašal, ali tudi ume nemški, in kdo ga je naučil? Prikimal je, da hoté v šoli, da se vsakdo v prostem času nemški pogovarja, ali pa molči. Sicer pa umejo tudi nemško peti, kakor se je pokazalo pri zadnji šolski veselici, kjer se je slovensko otrokom razumljivo petje večinoma preziralo. Iznenaden vsled takih poročil zapustil sem Kozje, (želeč, da bi se vsi nemčurski jogri nemčurske polivke najedli) i se podal na Pilštanj, kjer sem si nekoliko srd potolažil, ker tukaj smo se dobro imeli, se slovensko pogovarjali, kakor se spodobi. — Samo jedno željo bi še izrazil, ktero je že enkrat nekdo v Gospodarji izjavil, da bi nočni čuvaj svoj „Meine Hörren und Damen, losst eu sopen“ opustil. Saj mu je znano, da ga po noči noben Nемец ne posluša, sam pa tudi besed svojih ne umeje. Sicer pa prijatelj, brez zamere. Če pridem še enkrat v vaš trg, in bom slišal, da si one nemške ostanke za plot vrgel, ga bova na tvoje in moje zdravje en poliček srknila. Dr. Jože.

Od Ormoža. (Volitev v okrajni zastop.) Priporočilo našim volilem v predzadnjem listu „Slovenskega Gospodarja“ ni ostalo brez pričakovanega uspeha; naznanjena volitev v okrajni zastop iz skupine vel. posestva se je za nas sijajno izvršila ker prišli so skoraj vsi naši volilei. — Naš č. g. župnik Švinger je bil izvoljen s 40 glasi med tem ko je nasprotnik gospod Štamen le 23 glasov vjel. — Kot vladni zastopnik k volitvi je prišel sam c. kr. okrajni glavar g. Premerstein in so bili voljeni v volilno komisijo gg. Dr. Geršak, Kočever in Robič. — Na naši strani so bili vsi kmetški volilei in niti eden ni bil v nasprotnem taboru; razun tega je bilo še plemstvo pri nas s pooblastili pridno zastopano. Med nasprotniki smo razun enega, ki jim je kod zastopnik južne železnice iz Ptuja (zadnja napeta žila) prišel na pomoč, videli samo znane Ormoške obraze; iz okolice niso imeli nikogar. Da je bila naša zmaga tako sijajna, imamo se v prvi vrsti kmetškim volilecem zahvaliti, osobito pa gg. Horvatu, Meškotu in Stibercu, ki so vsak v svojem kraju navdušeno uplivali na volice. — Vsa čast pa Središčanom, ki so, na čelu njih starosta g. Kočever, bili kot

eden mož. — Daj Bog, da zvestoba in edinost naših volilcev ne neha in potem nas mora navdajati blaga misel, da je prihodnjost okrajnega zastopa Ormoškega odločno naša.

Iz Celja. (Štajerski „Lehrerbund“). Slayna skupščina učiteljska v Ptuj, kjer so naši učitelji neustrašeno izrekli svoje prepričanje, prizadevlje liberalcem veliko skrbij. Ti so se namreč sedaj prepričati mogli, da so slov. učitelji vkljub vsemu strašenju v velikej večini odločno narodni, a da so odločni nemškutarji le redke izjeme. In vrlo narodno učiteljstvo je za naše narodne prizadeve res velike važnosti, kar moramo Slovenci v prihodnje še bolje v svoj prid obračati, ako hočemo, da se naše žalostne ljudsko-šolske razmere kmalu zboljšajo. Pred vsem moramo skrbeti, da se v naših učiteljih čedalje bolj vzbudi narodni ponos in da se pogumni in složni potegnejo za naše teptane narodne pravice v ljudskih šolah. Kot spodbuja naj služijo sledeče vrstice: Vsem Slovencem je menda znano štajersko učiteljsko društvo: „Lehrerbund“, koje v enakej meri podpirajo nemški kakor slov. učitelji. Tako vzajemno delovanje v blagor šolstva in mladine bilo bi hvalevredno. Vendar, ker omenjeno društvo ni strogo pedagogično, ampak se veliko tudi v politiko vtika, bilo bi naravno, da v političnem oziru zastopa ravnopravnost. Ali sedanja osnova in zgodovina ovega društva jasno kaže, da je društvu cilj in smoter laži-pedagogika, ki samo nemškim šolam pravico daje, slovenskim pa kolikor mogoče nemščino vsiljuje, kar je proti vsem zdravim pedagogičnim načelom. V političnem oziru pa isto tako drži z nemškimi liberalci, kojim razne „Vertrauens-“ in „Dankadresse“ votira itd. Dalje! kot organ ali glasilo „Lehrerbunda“ služi list graškega „Lehrervereina“ pod naslovom „Pädag. Zeitschrift“, ki isto tako zastopa pedagogiko v nemško-liberalnem smislu, in sploh nemško-liberalno stranko hvali in brani, o slovenskej pa le zaničljivo piše, slov. učitelje, ako se kje za svoj materin jezik potegnejo, na smeh postavlja in jim zabavlja itd. In ta list, ki je slov. ljudskemu šolstvu toliko sovražen, podpirajo — nekteri uže več kakor 10 let — celo taki učitelji, ki se k najboljšim narodnjakom prištevajo. Jaz vprašam: kak dobiček imajo naši učitelji od ovega društva? kakega ima naše šolstvo, naš narod? In ali naši učitelji ne sprevidijo, kako revno nlogo igrajo nasproti svojim nemškim kolegom, ki se jih drznejo celo milovati, ker so se „tako daleč spozabili“, da so po zdravem pedagogičnem načelu in po svojem prepričanju proti nemščini v slov. ljudskih šolah glasovali! Toda dovolj! H koncu izrečemo še upanje, da se bodo slov. učitelji gotovo kmalu vzdramili, in da bojo ali gore namenjene napake odstraniti skušali, ali pa — kar bi bilo še koristneje — sami se združili v posebno „Slov.

učit. društvo za Štajersko“. Nemško-liberalno „pedagogiko“ (?) in nemško-liberalne pene pa popolnem prepustili svojim krivičnim nemškim in nemčurskim tovarišem! Pogum velja!

R—n.

Iz pod Pohorja. (Celjski lisjak.) Tudi tukaj pri nas se je nekterim kmetom vsilil, ta nebodiga treba liberalne frejmaurerske Celjanke mladič, zviti lisjaček, „Kmetški Prijatelj“ zlasti pa v gostilnice — in sicer brez da bi si ga bili naročili — naj bi nam liberalne laži trosil, ter slovenskega kmeta na limance liberalnih nemčurjev vabil. Pa hvala Bogu, da so še naši kmeti tako zdrave pameti, da so tako hitro, spoznali, da nam je ta mladi liberalni listič toliko prijatelj kakor njegova babica, stara judovska blebetavka „Tagespošta“ in njegova mati gizdava Celjanka, ki ga je porodila v Rakušovi tiskarni, ker se uže iz njegovega programa vidi, da ima namen to doseči kar še dozdej blebetavke Tagespost in Celjanka nista dosegle pri kmetih. Seveda roditelji tega „Kmetškega Prijatelja“ si bodo mislili, zdaj smo jo dobro zadeli, ker ta bo slovenski in nemški kmetu dokazal, kaj mu je storiti, če hoče srečen biti. Pa prevarili so se, ker ni tako — ampak naš kmet, ki količkaj današnjo politiko pozna, dobro ve, da liberalcem, in našim nemčurjem voda v grlo teče a sila kola lomi, zmislili so v sili, ter so temu mlademu judu naložili, naj rabi tudi slovenski jezik — kojega še vedno, toliko omikani kakor neomikani, Nemci imenujejo „Hundssprache“; v sili pa človek nepremišljeno dela — tako tudi nemčurji — ker sramovati bi se mogli „Hundssprache“ rabiti — to je slovenščino, če hočejo nam kaj dopovedati, pa za to njim nič ni, ampak prizadevajo si na vse kriplje zopet na konja zlesti — pa kako zvito in hinavsko — tako da pri nas mu pravijo, da je volk v ovčjem oblačilu — ne pa „Kmetški Prijatelj“ — in nekteri ga primerjajo tisti kači, ki je v paradižu iz prepovedanega drevesa Evo prijazno vprašala, zakaj ne je sadu tudi od tega drevesa. Kača hudi duh je dobro vedela, da ako hoče Evo k prelomu božje zapovedi pripraviti — more njej — od Boga govoriti, in ji more kaj obljubiti, da bo poželenje do sadja večje — in Eva je po sad segla in jedla. — Enake satanske lastnosti so se tudi izdajatelji tega „Kmetškega Prijatelja“ poprijeli, ker dobro vejo, da ako se kaj zoper Boga in sv. vero piše in govori, da tega naš kmet in vsak kristjan slišati ne more. Zategadelj so ti zviteži začeli v svoj revni list pisati, da ne bodo črez sveto vero govorili, ampak samo resnico si bodo prizadevali nam oznanovati — ter da bi svoje kosmate laži bolj prijetne in verjetne nam napravili, se prederznejo jih povijati v prilike našega gospoda odrešenika — da ako bi hoteli

naštevati, kaj še ti nemčurji s svojo pisavo vpletajo — bi potreboval celo polo, omenim še samo to, pišejo kako da baje sedanji duhovni pridigvajo sovražstvo do bližnjega in sicer do nemca. In da bi ti zviteži še boljše kmetu se prilizali, rabijo v svojo zvijačo tudi povesti rajnega Slomškega — brez da bi se spomnili, da so njim Mariborski nemčurji „Katzenmuziko“ napravili, — za to, ker so bili narodnjak, ki jih je dan danes malo. Pa poznamo Vas liberalne ptičke, in Vam odprto povemo, da Vaše zvijače Vam ne bodo nič koristile — če ravno tako priliznjeno k nam govorite, z Vašim „Prijeteljem“, ker dobro vemo, da Vam je za sv. vero, in Kristusove prilike toliko kakor psičku za česnik; vemo tudi dobro, da se čes ali zoper sv. vero ne sme nič govoriti še menje pa pisati, ker hvala Bogu imamo še krščanskega vladarja — ter tudi ojstro kazensko postavo zoper enako djanje, torej nas s tem ni Vam treba slepiti. Vemo kaj je naš odrešenik bodi si v prilikah ali v svojih naukih učil brez da bi nas Vi na njegove prilike opominjali. — Poznali smo in dobro vemo, kdo so bili visoko častiti in nam nepozabljivi vladika rajni Slomšek, ter so še vednem spominu njihovi spisi in prilike, ki so nam tudi boljše znane kakor Vam, ter se Vam predrznemo reči, da se morete sramovati, — njih povesti rabiti v Vašo zvijačo — od starih narodnjakov pa naj to velja, da ako bi še oni živeli, bi Vam nemčurjem, tukaj na spodnjem Stajerskem uže bilo odklenkalo, kar Vam pa skoraj bo. To pa da se Vi gospodje liberalci, vselej in povsod zaganjate na naše narodne poslance, temu se ne čudimo, ker vemo da so Vam hud trn v peti, kakor si na primer, prizadevati, črniti dr. Vošnjaka in Hermana — s tem da sta tudi za petrolejevi davek glasovala — in Bog ve, kaj vse sklatite v Vaših liberalnih listih. A mi smo pa čisto drugih mislih o teh rečeh, ter se ne jezimo nad tem, ker vemo da niso oni tega krivi, ker vemo, da so v državnem zboru blizo dvajset let gospodarili gospodje liberalci — vemo tudi da se je država pod njihovim gospodarstvom, veliko zadolžila, katerega dolga pa še ogromno število je — plačan pa biti more — — ta — dolg pa moramo mi vsi državljani plačati — torej ni čuda če tudi sedanji poslanci nove davke nalagaja — in denar iščejo pri raznovrstnih davkih za poravnanje ovih od liberalcev storjenih dolgov. Ali mislite Vi gospodje liberalci naj bi ta dolg sedanji konservativni in narodni poslanci svojim imetjem poravnali, ali pa morebiti bi to naj storila, g. dr. Vošnjak in Herman, ne tega niso dolžni, ampak vsi skup bomo mogli nositi to državno breme, ki so nam ga liberalci, svojim neprevidnim gospodarstvom naložili. Tudi vemo, kdo nam je zakrivil veliki zemljiški davek, kojega bomo v

prihodnjem letu plačevali — nihče drugi kakor liberalci, ki so samo pri obravnavi zemljiškega davka porabili iz državne blagajnice blizo trideset milijonov gold. — In Vi se še predrznete, nam legati in pisati, da so sedanji poslanci to zakrivil? Ne mislite si, da tako malo vemo o teh rečeh, ker še poznamo može, ki so pri tistih komisijonih bili, in ti niso ne Vošnjak in ne Herman. — Mnogi so slovenski Judeži, ki bi za par grošov nas vse v sužnost prodali, ako bi jim bilo mogoče. Vas pa gospod urednik tega mladega liberalca je vredno omilovati, če nimate pri odvetniškem poslu boljših možganov, kakor pri vredovanji tega revnega lističa in Vas ni varno kakemu klientu kot zastopnika priporočati. Vsem tistim gospodom priporočevalcem tega „Kmetkega prijatelja“, naj veljajo besede slavnega pesnika, ki pravi:

Grom ga vdari iz višine
Izdajalca domovine.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cesar so Tirolcem in Koroščem vsled povodnji revnim dovolili 700.000 glđ. podpore iz državne blagajnice; vse dežele in mnogo ljudi daruje doneskov ovim siromakom. — V gosposko zbornico bode kmalu imenovanih več konservativnih gospodov, ki bodo šolska bremena zlasti kmetiskim ljudem polajšali, kar so liberalci ondi zabranili. Sicer pa so nemški liberalci zadnji čas v tej reči začeli drugače misliti. V Beljaku na Koroškem je zborovalo društvo „Deutscher Verein“ ki nasvetuje spravo z nemškimi konservativci tako, da jim liberalci privolijo šletno šolo spremeniti v šestletno, in postavo za strogo posvečevanje nedelj in praznikov; konservativci pa bi potem morali pomagati Taaaffejevo ministerstvo prevrči in Slovane potlačiti. To kaže na veliko slabost pa tudi slepoto nemških liberalcev! — Poslanec g. Schneid je zaradi bolehnosti položil poslanstvo za Ljubljano; Slovenci so župana Grasellija postavili za kandidata. To je bila srečna misel! Nemčurji tišijo Schafferja naprej pa bo zastonj, čeravno ga židovska Tagespošta debelo hvali. — Iz Trsta poročajo zopet žalostne reči. Ko je c. k. namestnik Depretis v razstavi začel deliti svetinje itd. svirala je vojaška godba na bližnji ladiji cesarjevo pesem in druge. Naenkrat pokne bomba in zdrobi dvema vojakoma nogi in rani več ljudij. Zločinec pa je zginil na malem čolnici, da ga ni najti. Namestnik Depretis prepoveduje slovenske zastave, zapoveduje slovenskim županom cesarja nemški nagovoriti, sploh vsak kihljajček pri Slovencih se mu nevaren zdi, italijanskim morilecem in rogoviležem pa ne umé dela ustaviti. — Hrvati imajo sedaj veliko veselje, ker je njihov največji narodnjak škof Strosmajer jim v Dija